

Spis treści

Autorzy	5
Spis treści	9
Przedmowa	17

WPROWADZENIE

Samokierowanie procesem kształtowania umiejętności pielęgniarskich	21
<i>Violetta Mianowana</i>	

CZĘŚĆ I

Działania opiekuńcze w pracy pielęgniarki	33
--	-----------

ROZDZIAŁ 1

Podstawy działań opiekuńczych pielęgniarki	35
---	-----------

Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka

1.1. Ogólna charakterystyka i uwarunkowania działań opiekuńczych pielęgniarki	35
1.2. Zakres i charakter działań opiekuńczych pielęgniarki	43

ROZDZIAŁ 2

Metody i środki pielęgnowania w zakresie higieny osobistej pacjenta i otoczenia	53
--	-----------

Mariusz Wysokiński, Marta Czekirda, Agnieszka Sadurska,

Iwona Adamska-Kuźmicka

2.1. Zapewnienie czystości ciała pacjenta	54
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
2.1.1. Podstawy zapewnienia czystości ciała pacjenta	54
2.1.2. Kąpiel pacjenta	56
2.1.3. Mycie ciała w łóżku – brak wydolności samoobsługowej chorego	61
2.2. Zapewnienie higieny jamy ustnej	70
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
2.2.1. Podstawy utrzymania higieny jamy ustnej	70
2.2.2. Toaleta jamy ustnej	71
2.3. Pielęgnowanie wytworów skóry	81
<i>Marta Czekirda</i>	
2.3.1. Pielęgnowanie włosów	81
2.3.2. Pielęgnowanie zarostu twarzy	94
2.3.3. Pielęgnowanie paznokci dłoni	97
2.3.4. Pielęgnowanie paznokci i naskórka stóp	101

2.4. Zapewnienie komfortu pacjentowi.....	105
<i>Agnieszka Sadurska, Marta Czekirka, Iwona Adamska-Kuźmicka</i>	
2.4.1. Podstawy zapewnienia komfortu pacjentowi	105
2.4.2. Ślanie łóżka.....	123
2.4.3. Metody zmiany bielizny pościelowej i osobistej.....	134
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
ROZDZIAŁ 3	
Pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej pacjenta.....	155
<i>Iwona Adamska-Kuźmicka</i>	
3.1. Wybrane pozycje ciała i udogodnienia stosowane u pacjenta	156
3.2. Ćwiczenia ruchowe bierne i czynne	173
3.3. Pomoc w przemieszczaniu się pacjenta.....	188
3.3.1. Sposoby przemieszczania pacjenta bez użycia sprzętu.....	193
3.3.2. Sposoby przemieszczania pacjenta za pomocą sprzętu	200
3.3.3. Sposoby transportu pacjentów.....	205
ROZDZIAŁ 4	
Pomoc pacjentowi w zakresie odżywiania.....	209
<i>Mariusz Wysokiński, Marzena Porczak</i>	
4.1. Podstawy odżywiania pacjenta.....	210
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.2. Odżywianie doustne.....	212
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.3. Odżywianie przez zgłębnik.....	216
<i>Mariusz Wysokiński</i>	
4.4. Odżywianie przez przetokę.....	228
<i>Mariusz Wysokiński, Marzena Porczak</i>	
ROZDZIAŁ 5	
Pomoc pacjentowi w zakresie wydalania	241
<i>Agnieszka Sadurska</i>	
5.1. Stwarzanie pacjentowi warunków do samodzielnego wydalania.....	242
5.1.1. Pomoc pacjentowi w samodzielnym korzystaniu z toalety.....	242
5.1.2. Podawanie basenów i kacek	245
5.2. Wybrane metody wspomagania wydalania gazów	253
5.2.1. Stosowanie suchej rurki doodbytniczej.....	253
5.3. Wybrane metody wspomagania wydalania kału	257
5.3.1. Podstawy wspomagania wydalania kału.....	257
5.3.2. Dieta.....	259
5.3.3. Kinezyterapia.....	262
5.3.4. Doustne środki przeczyszczające	263
5.3.5. Zabiegi dorektalne	265
5.3.6. Inne metody	280
5.4. Metody wspomagające wydalanie moczu.....	281
5.4.1. Metody prowokowania wydalania moczu	281
5.4.2. Cewnikowanie pęcherza moczowego	282

ROZDZIAŁ 6

Wybrane metody wspomagające wentylację płuc.....295*Iwona Adamska-Kuźmicka, Marta Czekirła*

6.1. Podstawy utrzymania wentylacji płuc	295
6.2. Ćwiczenia oddechowe	298
6.3. Wspomaganie odkrztuszania wydzieliny z dróg oddechowych	308
6.4. Drenaż ułożeniowy (bierny)	318
6.5. Toaleta drzewa oskrzelowego	326

ROZDZIAŁ 7

Wybrane metody opieki nad dzieckiem.....333*Iwona Adamska-Kuźmicka*

7.1. Pomiar masy, długości i obwodów ciała dziecka	334
7.2. Przewijanie dziecka	336
7.3. Karmienie dziecka	339
7.4. Kąpiel dziecka	346

CZĘŚĆ II**Wybrane działania profilaktyczne w pracy pielęgniarki...365**

ROZDZIAŁ 8

Profilaktyka powikłań u pacjentów długotrwale unieruchomionych367*Anna Andruszkiewicz, Barbara Ślusarska*

8.1. Charakterystyka następstw długotrwałego unieruchomienia pacjenta	367
8.2. Profilaktyka odleżyn	369
8.2.1. Standard zapobiegania odleżynom	382
8.3. Profilaktyka żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej	387
8.4. Masaż klasyczny w profilaktyce powikłań u pacjenta	390

CZĘŚĆ III**Podstawowe działania diagnostyczne pielęgniarki.....399**

ROZDZIAŁ 9

Ocena stanu zdrowia pacjenta401*Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Krzysztof Opozda, Wojciech Kosmowski, Alicja Walczak, Izabela Muszyńska-Lachota, Halina Idczak, Regina Lorencowicz, Mariola Banaszkiewicz*

9.1. Ocena stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb pielęgnowania	404
Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka	
9.1.1. Badanie podmiotowe pacjenta	407
9.1.2. Badanie fizykalne pacjenta	411

9.2. Ocena stanu psychicznego pacjenta	424
<i>Krzysztof Opozda, Wojciech Kosmowski</i>	
9.3. Badanie głowy i szyi	429
<i>Alicja Walczak, Izabela Muszyńska-Lasota</i>	
Ogólne założenia badania głowy i szyi	429
9.4. Badanie skóry i węzłów chłonnych	441
<i>Barbara Ślusarska</i>	
Badanie układu chłonnego (limfatycznego)	448
9.5. Badanie układu kostno-stawowego i mięśniowego	451
<i>Danuta Zarzycka</i>	
9.6. Badanie klatki piersiowej i płuc	466
<i>Barbara Ślusarska</i>	
9.7. Badanie gruczołów piersiowych	479
<i>Barbara Ślusarska</i>	
Podstawy kliniczne oceny zmian chorobowych w piersiach	479
9.8. Badanie układu krążenia	489
<i>Barbara Ślusarska</i>	
9.9. Badanie jamy brzusznej	513
<i>Halina Łączak</i>	
9.10. Badanie układu nerwowego	527
<i>Regina Lorencowicz</i>	
9.11. Badanie układu moczowo-płciowego	553
<i>Mariola Banaszkiewicz</i>	

ROZDZIAŁ 10

Pobieranie materiałów do badań575*Joanna Zalewska-Puchała*

10.1. Regulacje prawne udziału pielęgniarki w diagnostyce laboratoryjnej	575
10.2. Pobieranie krwi żyłnej do badań	576
10.3. Pobieranie moczu do badania	586
10.4. Pobieranie płwociny do badań	597
10.5. Pobieranie wymazów do badania	601
10.6. Pobieranie kału do badania	607
10.7. Pobieranie treści żołądkowej do badania	614
10.8. Pobieranie treści dwunastniczej do badania	622

ROZDZIAŁ 11

**Pomiary, testy i badania diagnostyczne wykonywane przez
pielęgniarkę**631*Jadwiga Woźniak, Mariusz Wysokiński, Małgorzata Kamińska*

11.1. Pomiar temperatury ciała	632
11.2. Pomiar oddechu	637
11.3. Pomiar tętna	641
11.4. Pomiar ciśnienia tętniczego krwi	644
11.5. Pomiar szybkości opadania krwinek czerwonych	651
11.6. Oznaczanie poziomu glukozy we krwi, w moczu	656
11.7. Wykonywanie elektrokardiografii	664
11.8. Wykonywanie spirometrii	671

ROZDZIAŁ 12

Udział pielęgniarki w innych badaniach diagnostycznych681*Małgorzata Szyżkowska*

12.1. Badania radiologiczne	682
12.2. Badania endoskopowe	696
12.3. Badanie ultrasonograficzne	706
12.4. Badania komputerowe	709

ROZDZIAŁ 13

Asystowanie przy pobieraniu materiałów do badań diagnostycznych715*Anna Majda*

Wstęp	715
13.1. Kaniulacja żył centralnych	716
13.2. Nakłucie tętnicy	726
13.3. Nakłucie stawu	732
13.4. Pobieranie szpiku kostnego	736
13.5. Nakłucie wątroby	742
13.6. Nakłucie nerki	746
13.7. Nakłucie łędźwiowe	750
13.8. Nakłucie jamy opłucnej	757
13.8. Nakłucie jamy otrzewnej	764

CZĘŚĆ IV**Udział pielęgniarki w działaniach leczniczych779**

ROZDZIAŁ 14

Wybrane metody lecznicze – zakres i charakter współpracy pielęgniarki781*Alicja Wierzbicka*

14.1. Wybrane metody leczenia	781
14.1.1. Podstawy metod leczenia	781
14.1.2. Leczenie farmakologiczne	782
14.1.3. Leczenie chirurgiczne	783
14.1.4. Leczenie dietetyczne	785
14.1.5. Leczenie spoczynkowe	787
14.1.6. Leczenie ruchem	788
14.1.7. Leczenie klimatyczne	789
14.1.8. Leczenie balneologiczne	790
14.1.9. Ziołolecznictwo	791
14.1.10. Leczenie homeopatyczne	792
14.1.11. Leczenie krwią	792

ROZDZIAŁ 15

Udział pielęgniarki w leczeniu przyczynowym i objawowym795*Joanna Zalewska-Puchala, Anna Majda, Małgorzata Wachowicz, Małgorzata Marć*

15.1. Zabiegi przeciwwzpalne	796
<i>Joanna Zalewska-Puchala, Anna Majda</i>	
15.2. Udział pielęgniarki w leczeniu chirurgicznym	817
<i>Małgorzata Wachowicz</i>	
15.2.1. Przygotowanie pielęgniarki do instrumentowania	817
15.2.2. Zmiana opatrunku na ranie	826
15.3. Wybrane metody bandażowania	830
<i>Małgorzata Marć</i>	
15.3.1. Klasyczne metody bandażowania	833
15.3.2. Alternatywne metody bandażowania	866
15.3.3. Opatrunki gipsowe oraz alternatywne opatrunki syntetyczne	874

ROZDZIAŁ 16

Podawanie leków różnymi drogami879*Anna Majda, Joanna Zalewska-Puchala*

16.1. Zasady realizacji zleceń lekarskich przez pielęgniarkę	880
16.2. Podstawy podawania leków	885
16.3. Podawanie leków przez układ pokarmowy	888
16.3.1. Podawanie leków doustnie	888
16.3.2. Podawanie leków podjęzykowo	894
16.3.3. Podawanie leków okołopoliczkowo	894
16.3.4. Podawanie leków doodbytniczo	895
16.4. Podawanie leków przez układ oddechowy	898
16.4.1. Podawanie leków wziewne	898
16.2.2. Podawanie tlenu	910
16.5. Podawanie leków na skórę i błonę śluzową	920
16.5.1. Podawanie leków do worka spojówkowego	920
16.5.2. Podawanie leków do ucha	923
16.5.3. Podawanie leku do nosa	926
16.5.4. Podawanie leków dopochwowo	931
16.5.5. Podawanie leków na skórę	933
16.6. Podawanie leków dotkankowo	940
16.6.1. Wstrzyknięcia podskórne	948
16.6.2. Wstrzyknięcia śródskórne	963
16.6.3. Wstrzyknięcia domięśniowe	973
16.6.4. Wstrzyknięcia dożylnie obwodowe	980
16.6.5. Podawanie leków doszpikowo	1009
16.6.6. Podawanie leków drogą dotchawiczą	1014

CZĘŚĆ V

Udział pielęgniarki w podstawowych działaniach rehabilitacyjnych	1025
---	-------------

ROZDZIAŁ 17

Charakterystyka podstaw rehabilitacji medycznej	1027
--	-------------

Elżbieta Rutkowska

17.1. Wprowadzenie do rehabilitacji medycznej	1027
17.2. Zadania pielęgniarki w rehabilitacji pacjenta	1030
17.3. Podstawowy zakres rehabilitacji leczniczej	1032
17.3.1. Metody usprawniania w pracy pielęgniarki	1033

CZĘŚĆ VI

Podstawowe działania pielęgniarki w edukacji pacjenta	1045
--	-------------

ROZDZIAŁ 18

Podstawy edukacji pacjenta w pielęgnowaniu	1047
---	-------------

Barbara Ślusarska

18.1. Edukacja pacjenta a pielęgnowanie	1047
18.2. Definiowanie podstawowych pojęć	1050
18.3. Działania edukacyjne pielęgniarki na rzecz podmiotu opieki	1056

Indeks	1067
---------------------	-------------